

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vln.
□ □ □ □
Uredništvo: Fr. Tersegla, Ljubljana (Katol. tiskarna).
□ □ □ □
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 18.

V Ljubljani, dne 19. oktobra 1912.

Letnik V.

ODBOROVA SEJA ZVEZE ORLOV

se vrši v četrtek 7. novembra ob 3. uri popoldne v »Ljudskem Domu«
v Ljubljani.

Vzpored.

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo načelnika.
4. Poročilo o okrožjih.
5. Določitev občnega zbora in tečaja za vaditelje.
6. Zvezna prireditelja za 1913.
7. Poslovnik za orlovske godbe.
8. Slučajnosti.

Vabljeni so zastopniki podzvez in okrožij ter zastopniki orlovskih godb. Vsi naj pridejo v civilni obleki.

Mladinska društva.

Svet spoznava, da leži prihodnost na mladih ljudeh in da je treba, če hočemo prihodnji rod po svojih mislih vzgojiti, pri teh začeti. Zato je čisto naravno, da obračata cerkev in država, pa tudi druga javnost tako važnost na gibanje mladinskih društev in skušate mladi rod ohraniti pred škodljivimi in slabimi vplivi sveta in izkvarjenosti.

Država skrbi predvsem za varstvo otrok in nedoraslih s primernimi zakoni. Nji je pred vsem na tem, da ima zdrave, čvrste in krepke mladeniče, ki jo bodo znali braniti. Zato pa dela primerne postave, ki prepovedujejo izrabljanje otrok pri težkih delih, trpinčenje in prestrogo strahovanje. Skrbi tudi za zapuščene, sirote, ki nimajo nikake vzgoje, s primerno mladinsko oskrbo. Vse to so stvari, ki bi utegnile na telesni in dušni razvoj mladega človeka slabo vplivati in zato je dolžnost države, da to prepreči. Ta javna skrb za mlade ljudi je uravnana po paragrafi, po postavah. Postava pa gleda v prvi vrsti seveda na zunanja dejanja, notranjih ne vidi in ne sodi. Zato varuje pač mladino pred lakoto, zapuščenoostjo in muko, ne more pa preustrojiti mladega človeka, ne more mu dati novega duha in no-

vega srca in ustvariti iz njega dobrega, plemenitega človeka.

Kakor skušnja uči, more na mladino, v kateri vse vre in dozoreva, in se njen značaj še-le ustvarja, največ uplivati prosta mladinska organizacija. Paragraf ima svojo dobro stran pri vzgoji, utegne pa tudi slabo uplivati, ker se človek lahko potuhne; postava lahko prepreči mnoga slaba dejanja z grožnjo, z kaznimi, a slabe volje ne more ustraševati. Zato so pa mladinska društva tako velikega pomena za našo mladino. Kar ne more doseči sila in strogost, to doseže pri mladih ljudeh tesen stik in gorak ton v mladinskih društvih.

Imamo pa tukaj v mislih društva, ki stoje na krščanskih načelih in katerih namen je, vzgoja vesele, telesno krepke, naravno vrle mladine, prepojene od verske zavesti, ljubezni do doma in roda in smisla za javni blagor. To delo je samo izpopolnjevanje in nadaljevanje vzgoje, ki jo je dobil mladi človek v domači hiši, šoli in cerkvi. Taka mladinska društva zaslužijo največjo podporo od strani javnosti, ker so nekak dober kvas, ki bo polagoma prekvasil naš rod in prinesel v družbo nove, gorke in zdrave polne sile. Zato se človeku naravnost čudno zdi, da najdemo tako malo ljudi, ki bi se osebno posvetili temu delu ali vsaj šli na roko s primernimi prostori in orodjem. Dočim izda Nemčija za mladinska društva vsako leto poldrugi milijon mark in jih z vso vnemo podpira, nima naša državna uprava za mladinska društva nobenega viharja, kvečjemu da na Koroškem celo prepovedujejo telovadnim odsekom Orla nošnjo kroja! In vendar so prava mladinska društva neizmerne uplive tudi za državno življenje!

Društev, v katerih se zbirajo mladi ljudje, je silno veliko in ker se tudi na naših tleh mladinsko gibanje zelo širi, podajemo tu nekak pregled velikih organizacij, iz katerih bi sami lahko to in ono posneli.

Najbolj je razširjeno mladeniško gibanje v Nemčiji, zato se bomo v prvi vrsti nanj ozirali.

Katoliške mladinske zveze.

Nemški katoličani imajo dvoje vrste mladinskih društev; splošna mladinska

društva, v katerih se zbirajo fantje vseh stanov in poklicev in pa stanovska društva, katerih člani pripadajo gotovim stanovom.

Splošna mladeniška društva so v večini mladeniške kongregacije. Organizirana so po škofijah in imajo za voditelja povečini kakega duhovnika. Pri nas smo se svoj čas pregovarjali, kaj je bolje ali Marijina družba ali posvetno mladeniško društvo oziroma telovadni odseki. V Nemčiji je ta stvar že davno rešena. Te kongregacije služijo obema namenoma. Društva skrbijo za versko in gospodarsko vzgojo, obenem pa tudi za zabavo. Imajo skupne duhovne vaje, cerkvene govore, društvene pobožnosti, prejemanje zakramentov, apologetična predavanja, se udeležujejo procesij itd. Društva skrbijo tudi z raznimi podučnimi predavanji za gospodarsko in socialno izobrazbo svojih fantov. Povsod so ustanovljene hranilnice in podporne blagajne, iz katerih podpirajo člane pri vojakih. Članom oskrbujejo dobra in zdrava stanovanja, oziroma zidajo mladeniške domove. Društva imajo ponavadi tudi posebne pevske, igralne, godbene in telovadne ter športne odseke. Ti skrbijo za razne igre, zabavne večere, družinske zabave, izlete, za obiske muzejev in predavanja.

Društva je vseh skupaj 1800 in štejejo 250.000 članov, ki so združeni v posebni zvezi. Zveza ima tri tajnike, ki urejujejo društveno delo. Časopisov imajo 7. Člani morejo postati samo neoženjeni, fantje. Velika večina je stara pod 18 let.

Poleg tega imajo pa Bavarci še svojo lastno mladeniško organizacijo, Katoliško mladeniško zvezo (Burschenverein), ki pa ni pri srednji Zvezi učlanjena. Ta zveza šteje 381 društev s 13.537 rednimi in 6936 izrednimi člani.

Med društvi, ki so samo za gotove stanovne odločena, so omeniti društva za katoliške rokodelske pomočnike. Prvo se je ustanovilo že leta 1849. Društvo je 1220 z 80.000 člani. V Nemčiji jih je 61.000, v Avstriji 8300 in v Švici 2000. Društva ni šteti prav za prav med mladinska društva, ker je dve tretjini članov že nad 20 let starih in je namen društev gojiti bolj strokovno-stanovsko stran izobrazbe, dasi tudi drugih strani ne zanemarija. Kdor se oženi ali postane samostojen, preneha biti član. V letu 1910. je pristopilo 23.000 članov, vendar jih je pa na drugi strani toliko postalo samostojnih, da je znesel prirastek komaj par tisoč.

Občudovanja vredno je osebno njihovo delo glede prenočevanja in oskrbovanja rokodelskih pomočnikov. V Kolinu ima na primer društvo 1700 članov. Od teh jih stanuje pri mojstrih 200, pri drugih ljudeh 900 in v društvenih hišah 520. Skupno kosilo in večerjo ima v hišah celo 1200 članov. Hiš imajo 367; stalno stanuje tu 5500 pomočnikov, začasno prenočišče je pa dobilo 96.000 članov.

Bolj mlada so mladinska društva trgovskih pomočnikov, ki so se začela šele pred tremi leti snovati. Priključena so za enkrat »Zvezi društev katoliških trgovcev«. Teh mladinskih društev je 70 s 5000 člani. Imajo tudi svoj list: Mladi Merkur. Trgovski pomočniki se niso prav posebno dobro počutili v rokodelskih in drugih mladinskih društvih in zato je bilo potrebno, da so si lastna zavetišča osnovali.

Dobro mladeniško organizacijo ima tudi Švica. Osrednja zveza katoliških mladeničev šteje 124 odsekov z 6800 člani. Prav pridno se goji telovadba; v ostalem posnemajo nemška društva.

Slovensko in češko katoliško organizacijo poznamo, zato o nji ne govorimo. Kar se tiče nemške organizacije v Avstriji, moramo žalibog reči, da je še majhna. Nemci imajo sicer tri mladeniške zveze (Verband der christlichen Jugend, Bund der Arbeiterjugend, Reichsverband der christlichen Arbeiterjugend), a vse tri štejejo komaj 100 društev in med temi jih je tretjina na Dunaju. Nekatera društva se nagibajo bolj na politično stran, dočim hočejo druga stati na popolnoma nevtralnem stališču. Ti prepričajo zavirajo delo in društva ne morejo naprej. Centralni list za nemške voditelje katoliških društev v Nemčiji (Correspondenzblatt für Präses) jim je dal zato pred dvema leti prav primeren nasvet: »Več dušnega pastirstva, manj politike, več tihega, mirnega vzgojevalnega dela, manj boja, več stika s cerkvijo in več duhovnikov voditeljev«, pa bo šlo.

Protestantovske organizacije.

Tudi protestantje imajo veliko mladeniško organizacijo, ki pa zastaja za katoliško, posebne kar se tiče sistematičnega dela in pa enotnosti.

Najbolj pozitivno krščansko društvo v Nemčiji je »Jugendbund für entschiedenes Christentum«. Šteje 400 društev z 10.000 člani, od katerih pa polovica društev spi. Društvo ni strogo mladeniško, ker ima veliko članov, ki so oženjeni in imajo tudi precejšnje število ženskih članov. Veliko store za misijone in pa nedeljsko šolo. Z mladinsko oskrbo se pa le malo pečajo. »Jugendbund« je priključen centrali, ki je razširjena po celem svetu in šteje 4 milijone članov-protestantov.

Večjega pomena je Narodna zveza evangelijskih mladeniških društev (Nationalvereinigung der evangelischen Jünglingsbündnisse), ki šteje 2250 društev s 135 tisoč člani. K živahnemu delovanju pripomorejo zlasti nastavljeni tajniki, katerih je 168. Društvenih hiš za zborovanja in stanovanja imajo 142. Društva prirejajo članom razna predavanja, zabavne večere, slovesnosti, vzdržujejo nedeljske šole, skrbijo za vojake, zbirajo za misijon. Člani dobivajo

poduk o sv. pismu, se vadijo v telovadbi, se poslužujejo knjižnic, delajo izlete, potovanja itd. Slična društva imajo tudi v Ameriki (450.000) in na Angleškem (150.000) članov.

Socialno demokratska organizacija.

S posebno silo so se vrgli na mladino socialni demokratje. Po vseh državah, kjer obstoji socialno demokratska organizacija, ustanavljajo delavska mladinska društva, kjer zbirajo delavsko mladino in jo prežemajo s socialističnimi nauki. Na Nemškem imajo list (Arbeiterjugend), ki šteje 70.000 naročnikov. Samo nemška organizacija ima 454 društev s 130 mladeniški domovi. Glavni namen organizacije je, priprava mladine na razredni boj s primernimi predavanji, branjem in razlaganjem socialističnih knjig in pridobivanjem izurjenih in spretnih agitatorjev. Poleg tega prirejajo umetniške in družabne večere in goje razne športe (telovadbo, petje, godbo, deklamacije, izlete) in druge igre.

Za označbo duha, ki vlada v teh društvih, naj služi sledeče:

Na mladinski konferenci v Berlinu leta 1910. se je sprejel ta le sklep: Posebno važnost je polagati na to, da se mladini izbijajo iz glave svetopisemske pravljice o stvarjenju sveta in se ji razlagajo razvojni nauki modernega naravoslovja. Druga številka 1. letnika »Arbeiterjugend« pravi: »V nebesih ni nobenega očeta, in kar pišejo o tem verni modrijani, ni vstanu niti psa od gorke peči izvabiti.« In Pavel Singer je dejal na strankarskem shodu socialne demokracije v Nürnbergu: »V glavah in srcih naše mladine moramo zanetiti revolucijski in socialistični duh«. To ni seveda nobena mladinska oskrba, to je priprava na revolucijo. Kar je hvalevrednega pri tej organizaciji, je pa boj proti alkoholu in nezmernemu kadenju. Pripomniti imam še, da je vsa socialno demokratska mladina zvezana v mednarodni zvezi na Dunaju, kjer ima svoje tajništvo, ki izdaja liste v nemškem, francoskem in angleškem jeziku.

Organizacije vojaškega značaja.

Socialno demokratsko gibanje med mladino in padanje števila za vojaško službo sposobnih fantov je začelo skrbeti državniške, politike in druge domoljube, da so se začeli z mladinskim gibanjem nekoliko več pečati. Prišli so na misel, da je treba proti izkvarjanju mladine naj vsak način nekaj storiti, da je treba javnost z mladinsko gibanje zainteresirati. Tako so nastala razna društva, ki so večinoma vojaškega značaja. Njih namen je v prvi vrsti vzgojiti mlade ljudi v krepke, značajne domoljube. Mladina se mora privaditi na disciplino, red, na štrapace, treba je v nji vzbuditi spoštovanje do avtoritete in pa čutstvo za čast.

Na drugi strani je treba pobijati slabe knjige, alkohol in dati mladini primerno varstvo. Društva imajo sicer marsikako dobro stran, toda oddaleč ne dosegajo namena, ki ga zasleduje katoliška mladeniška organizacija. Samo gojenje telesne kulture in gimnastike ni vstanu vzgojiti krepkih značajev in neupogljive volje. Te »vojaške« čednosti, ki jih društva goje, dajo mladini premalo moralne opore in ne primejo mladega človeka tam, kjer ga je treba prijeti.

Prvo tako društvo je nastalo v Berlinu l. 1896. Imenuje se mladeniška bramba (Jugendwehr). Za člane sprejema mladeniče od 14. do 20. leta. Društvo je razdeljeno v 5 kompanij po 500 mož, ima mornariški oddelek, 90 mož, sanitetni oddelek in svojo godbo. Člani godbe se rekrutirajo iz mladih glasbenikov, trobentače in bobnarje pa urijo vojaški tamborji. Marširanja, telovadbe, sabljanja in raznih vojaških signalov jih uče bivši vojaški naredniki v vojašnicah in sicer v vojašnicah ob nedeljah dopoldne ali pa popoldne. Mornariški oddelek se vadi v telovadbi in plezanju po jamborih. Poleg tega prirejajo družinske večere s predavanji in hodijo na izlete. Člani nosijo navadno uniformo in sabljo in morajo častnike, podčastnike in policijske uradnike pozdravljati. Po tem vzorcu so osnovala tudi druga nemška mesta svoje mladinske brambe.

Drugo tako društvo, ki je v Nemčiji zelo znano, je »Jungdeutschlandbund«, ki ga je zasnoval lansko leto general feldmaršal pl. Goltz v Berlinu. Društvo ima namen vzgojiti mlade ljudi, ki bi druga društva učili raznih športov, bojnih iger, marširanja, streljanja, plavanja, borenja, hodili z njimi na izlete, jih učili manevrov, taborenja na prostem, obvezovanja ranjencev, kuhanja in drugih vojaških umetnosti. Omeniti bi bilo, da je tudi katoliška nemška organizacija stopila v stik z »Jungdeutschlandbundom«, odkoder bo dobila ljudi, ki bodo katoliška mladeniška društva tudi v tem oziru izurili.

Zelo simpatično mladeniško društvo je nadalje »Der deutsche Pfadfinderbund«. Je tudi vojaško organizirano, a ne zanemarljivo vzgoje volje. Člani nosijo uniformo in sicer silno praktično turistovsko obleko. Na marših se učijo brati vojaške karte, stavljenja vojaških šotorov, skrivanja, poznavanja sledov, botanike, naravoslovja, iger, sanitetne službe in drugega vojaškega življenja. S seboj jemljejo tudi vse vojaške priprave. V društvih vlada resen ton. Ne gre se samo za telesno kulturo, ampak tudi za vzgojo volje. Član se mora varovati alkohola in tobaka; od vsakega se zahteva нравno vedenje in pomoč bližnjemu. Dolžnosti članov so na kratko te-le: Spoznavaj in ljubi naravo, pomagaj ponesrečencem, vsak dan izkaži kako dobroto, bodi varčen in čist v mislih, besedah in dejanjih.

Kdor hoče o tej organizaciji kaj več izvedeti, naj poseže po knjigi: Jungdeutschlands Pfadfinderbund, München 1912. Gmelin, spisal štabni zdravnik dr. Lion. Stane 4 marke. Naši telovadni odseki bi lahko marsikako dobro stvar po tej organizaciji posneli.

Športna društva.

Pod ta oddelek bi razvrstili vsa druga mladeniška društva, ki nimajo družega namena, kakor gojiti kak gotov šport in pa družabno življenje med svojimi člani. Njih število je preveliko, da bi jih tukaj naštevati, naj zadostuje samo par znanih.

Jako priporočljivo je pešpotovanje in turisticke. Namesto posedanja po zakajenih gostilnah in kavarnah, naj bi delala mestna mladina po naši zemlji kratke in podučne izlete in potovanja. Taki izleti ti kmalu preženo vso nervoznost in občutljivost in človek se vrne zopet svež, prerojen in poln veselja na svoje delo. Uživanje alkoholnih pijač more biti pri tem popolnoma izključeno. Človek, ki se mnogo giblje, učka ponavadi visoko starost in se obvarje mnogih bolezni.

Utrjenju telesa služi nadalje telovadba. Telovadba utrjuje telo, podpira njegov razvoj, ureja kroženje krvi in privadi človeka na red in pokorščino. Telovadba se splošno pridno goji tudi pri nas, manj pa telovadne igre, ki bi bile prav primerne posebno za naš telovadni naraščaj. Jako praktično knjižico je spisal v ta namen dr. Ljudevit Pivko: Telovadne igre, cena 70 vin., kjer je opisanih nad 60 telovadnih iger.

Drugi goje zopet atletiko, plavanje, veslanje, igre z žogo, nogomet, sankanje, drsanje po ledu, kolesarjenje itd. Vse je zdravo in koristno, samo da se goji v pravi meri.

* * *

Podali smo nekaj pregled mladeniškega gibanja in pojasnili motive, ki vodijo razna mladeniška društva. Še par sklepnih besed!

Najboljša in najvažnejša so ona mladeniška društva, ki stoje na krščanskem temelju, ki goje poleg verske izobrazbe dušno in telesno kulturo. Zdrava duša v zdravem telesu. Pretirana telesna kultura duha uniči. Pri tem pa ne smemo prezreti, da potrebuje mlad človek veselja, razvedrila in zabave. Ako je ne najde pri nas, si poišče slabe. Dolgčas je smrt mladine, zato ga je treba pregnati iz društev z živahnostjo in raznimi drugimi prireditvami, ki se mladi ni prilegajo po krajevnih razmerah.

Državna oblast se pri nas za mladeniško gibanje premalo zanima, četudi ima od njega nezmerne koristi. Delajmo na to, da je bo bolj upoštevala, pa tudi bolj podpirala.

F. K.

Statistične pole naj okrožja in odseki, ki jih še niso izpolnili, vrnejo izpolnjene do 25. t. m., ker pozneje dohajajočih sploh ne bomo mogli vpoštevati.

Orlov M.

Disciplinarni red češkega Orla.

*Ta red je napisan tu popolnoma neizpremenjen.

I. Javni red.

1. Članstvo telovadnega odseka »Orla« se v javnosti poslužuje skupnega kroja in prapora. Kroj sestoji iz: črnih hlač in črne surke, modre srajce, čapke, zgoraj modre s peresom modre kokarde z modrim nageljnomo, iz monograma »Orla« na črnem pasu in iz modrega traku, pripetega na surki z napisom odseka.

2. Vsak član je dolžan izprositi si izrecnega dovoljenja odborovega, če hoče rabiti kroj še v kakem drugem času in priliki, kakor ob skupnih društvenih prireditvah, javnih zletih in podobno.

3. Kdor bi vedoma proti tej določbi ravnal, se smatra s tem dejanjem, da izstopi iz odseka in se izbriše iz imenika članov in se nikdar več ne sprejme.

4. Dovoljenje za porabo prapora daje od slučaja do slučaja odbor.

5. Raba kroja pred katerimkoli javnim nastopom je prepovedana. Čas, v katerem se sme kroj obleči, se naznani o pravem času vsem članom na odborovi deski. Kdor to določbo prekrši, temu more načelnik udeležbo pri javnem nastopu prepovedati ali nastanejo iz tega še druge posledice.

6. Vsak javen nastop mora biti od odbora poprej dovoljen in na odborovi deski o pravem času članom naznanjen. Udeležba na javnih nastopih tujih odsekov bodi sporočena po vaditeljskih zborih upravnemu odboru in to vedno poprej.

7. Vsak udeleženec javne telovadbe ali nastopa mora razen drugih dobro znati redovne in pohodne vaje in se mora teh vaj vsaj trikrat udeležiti.

8. Vsak izvršujoči član, ki ni poravnal prispevka za zadnje tri mesece, se ne pri-pusti k javnemu nastopu.

9. Oni, ki so se priglasili za člane odseka, a dotlej članskih sprejemnic še niso dobili, ali še niso bili sprejeti za člane, se smejo udeležiti javnih nastopov le z dovoljenjem načelnikovim.

10. Načelnik more člane od udeležitve pri javnih nastopih izločiti, če spozna njihovo nesposobnost, vendar pa je dolžan pri prvi odborovi seji podati vzrok, zakaj je to storil.

11. Člani so strogo dolžni paziti na to, da ne dajejo javnega pohujšanja s prekršitvijo pravil, ki se tičejo discipline in spodobnosti. Pijanost, igra na karte za denar in podobno se kar najstrožje prepoveduje.

Vsak prestopok tega ukaza ima za posledico izključitev iz odseka.

12. Ravnotako je zahajanje v prostore, kjer se sramoti vera in nrvnost, prepovedano. Nasprotno, člani so dolžni častno braniti vse to vedno in povsod.

13. Vsako članstvo se poziva, da se do ločbe tega reda ne prekršujejo, da se ta red ohrani nepokvarjen, da se čast in ugled odseka z raznimi nepristojnostmi ne poniža.

(Dalje.)

Orlov M.

„V srcu vlast, v misli Boha, v paži silu!“

To krasno načelo, katero si je izbralo češko Orlovstvo za svoje geslo, obsega v polni meri vzvišen ideal, katerega si je zastavil »Orel«; to geslo je bistvo njegovega močnega življenja.

Vsi ti trije naslovni deli se združijo v lepo harmonijo, misel enega sledi iz misli drugega, in le v taki harmoniji je zapopadeno bistvo Orla, dolžnosti, delo te organizacije, obenem je naslikana vsa lepota Orlovské misli, vsa sreča za mladeniča, ki je v tej organizaciji.

V srcu vlast — v srcu krepost! To je prva misel, pravemu Orlu tako ljuba misel, saj njegov ponos je, srce imeti krepostno, nepokvarjeno, do vzetno mora biti za vse, kar je lepo, plemenito, posejano z žlahtnimi rožami odličnih čednosti. Srce, krepostno! Kaj je krasnejšega, ko čisto, pošteno mladeniško srce? Veselo je tako srce, deliti zna veselje tudi drugim. In to srce je pogumno, nevstrašeno, močno, ne upogne se strastem. A tako srce je tudi odkrito in srce odkrito najde prijateljev, pravih, močnih sobojevnikov. In srce okrašeno s takimi cvetkami, ali ni prikupljivo vsem? Da, zna si pridobiti naklonjenost, z neko nepremagljivo silo vleče druga mlada srca nase in v teh srcih vzbuja veselje in navdušenje za vse lepo in povsod vliva v srca ljubezen, čisto ljubezen, ki je nesebična in ki ne hlepi po nasladih, uživanju, ampak ta plemenita, požrtvovalna, močna ljubezen služi v občni blagor. Ali ni tako srce mladeniča Orla svetla plamenica, ki močno sveti vsemu narodu, vodeč ga po pravi poti.

V misli Boha — v misli Boga! Zopet eno izmed trojih bistev, vzor Orla, tako lepo iz prvega izvirajoče. Saj v srcu, ki je čednostno, polno kreposti — je srce polno milosti — v njem prebiva Bog, ali drugače rečeno — tako srce je s svojimi mislimi pri Bogu. To je tisto, kar dela Orla ne samo pogumnega, ampak velikega, nepremagljivega. Srce, ki dviga svoje misli, želje k Bogu, je srce polno žive vere. In verno srce je polno požrtvovalne ljubezni do resnega dela, ne boji se trpljenja, saj ima svoja na-

čela združena z načeli Onega, ki je vsemogočen — torej zmaga mu je gotova. In srce, preizkušeno v trpljenju, je srce značajno, močato. Mladenič-Orel, gotovo si ponosen na ta dragoceni zaklad, ki ti ga je vsadila ljuba mati v srce in zato ga boš z mladeniškim ognjem branil svojemu narodu, saj iz istega vira, v katerem zajemaš ti svojo moč, črpa narod svojo srečo, obstanek.

Ta lepa duša, tako plemenito junaško srce pa more bivati, dragi Orel, le v zdravem, čilem, močnem telesu. In to je tretja misel, misel neločljiva od prvih dveh.

V paži silu — v roki moč! Krepek pest, močno telo pa si pridobimo z vztrajno redno telovadbo. Kolikega pomena je intenzivno gojenje telovadbe, so uvideli v polni meri stari Grki, uvideva človeštvo bolj in bolj, umevajo, priporočajo, ukazujejo to posebno zdravnik. Telovadba vpliva na telo, vpliva na duha. Zmerna in resna telesna vadba nam razvije mišičevje do najvišje mere, nam utrjuje ude, nam zabranjuje pristop raznih bolezni, nam sveži duha, vzbuja srčnost, pogum, veselje do dela in je povrh še plemenita zabava. Prednosti, ki nam jih nudi telovadba, so neprecenljive vrednosti, a žal, da se jih mi še premalo zavedamo in ne zajemamo iz vira, ki ga po vsej pravici lahko imenujemo vir narodnega zdravja, krepkosti, svežosti, vir veselja, iz katerega si more posebno mladina zajemati dragocenih zakladov telesnih in nrvnih moči. Dragi Orel, organizacija, katere član si, je telovadna organizacija, torej je njen namen vzgoja in izobrazba telesa potom telovadbe. Telovadba naj bo ona vez, ki naj družijo mlade moči, ki hrepene po izobrazbi telesa in po plemenitenju nravi v ogromno armado polno moči in duha, ki si z gotovostjo more izvojevati slavnih zmag. Torej bratje, v paži silu bodi naše geslo!

Sedaj pa pogledj, mladi prijatelj, po naši domovini v nekatere naše odseke; zakaj ponekod pešajo, ali vsaj ni pravega življenja, ni pravega duha. To geslo jih ne preveva, toda brez tega gesla ni pravega delovanja, ni vsestranskega dela, ni izobrazbe. Dragi bratje! Mi nočemo, da bi pešalo naše delo, nasprotno, naša sveta dolžnost in odločna volja je, da se povzpnejo kar najvišje, da nam bo mogoče delovati v občni blagor, zato naj najde prostora to geslo v slehernem odseku, v srcu vsakega posameznika, krepostno naj bijejo naša srca za narod, za domovino, polna žive vere, ljubavi v boju za zmago v zdravih, krepkih, junaških telesih! Na zdar!

Bradlja ali drog. Ako ima kateri odsek kako bradljo ali drog na prodaj, naj pošlje ponudbo na upravništvo »Mladosti«. Cena naj se istočasno naznani.

Okrožja.

Novo okrožje. V nedeljo dne 30. septembra se je ustanovilo okrožje v Šmarju, h kateremu pripadajo štirje odseki: Šmarje, Ig, Št. Jurij. Govorila sta br. Drobnič in br. Paulin. Odbor se je izvolil sledeči: Predsednik br. Drobnič Ivan, podpredsednik br. Krištof Fr., tajnik Frbežar Fr., blagajnik Šimnic, kaplan. Vaditeljski zbor: načelnik br. Fr. Gliha, podnačelnik br. Pirc iz Iga, odbornika br. Anton Bedenčič in in Janez Vidic, revizorja br. Golmajer, kaplan iz Iga, in br. Šipel iz Št. Jurja. — Prihodnja okrožna seja je bila 6. oktobra v Starivasi ob 12. uri popoldne.

Odseki.

Št. Vid nad Ljubljano. V nedeljo 13. oktobra se je od nas poslovil načelnik brat Milan Babnik, ki je moral orlovsko uniformo zamenjati za vojaško suknjo. Priredili smo s poslovnim večerom obenem družinski večer, na katerega smo povabili naše podporne člane in stariše, da tudi oni spoznajo enkrat odbliže, kako se fantje, ki smo pri Orlih, ljubimo med seboj. Že pred 6. uro se je pričela polniti telovadnica pri Cebavu, kjer se je predstavljala burka »Strah z dolgo roko«. Cerkevni pevci pod vodstvom brata L. Hafnerja so nam pa zapeli več lepih pesmic. Po končani igri je vstal naš predsednik gosp. župnik Valentin Zabret in nam orisal zasluge brata Babnika. Bil je načelnik na svojem mestu, ki ni nikjer iskal sebičnosti in samohvale; ogibal se je gostilen, saj je bil do zadnjega abstinent. Na zdar! in Bog s teboj! ti kličemo ob ločitvi. V tvojem duhu pa naprej! V nedeljo zjutraj smo za slovo z načelnikom na čelu pristopili skupno k sv. obhajilu. Bila nas je lepa četa pred tabernakeljem, znamenjem zmage. — Sliki deželnega glavarja in dr. Kreka, ki bosta dičili našo telovadnico, je podarila Orlom Ivana Skalar, za kar se ji na tem mestu javno zahvaljujemo.

Kamnik. V nedeljo, dne 13. oktobra t. l., vršil se je občni zbor telovadskega odseka Orel v Kamniku, iz katerega posnamemo sledeče: Br. predsednik Val. Benkovič otvori občni zbor in pozdravi navzoče. Povdarja, da je odbor deloval po svoji moči. Nato poda tajniško poročilo br. Jerič, ki izvaja približno sledeče: Od zadnjega občnega zbora dne 4. januarja 1912 je imel odbor osem sej in več posvetovanj. Vse seje so bile dobro obiskane. Med letom sta umrla dva podporna člana, namreč gg. Franc Šubelj in Anton Stenovec. V preteklem letu odsek ni napredoval v številu članov, napredoval pa je v kakovosti, t. j. pridobil si je dobrih, zanesljivih članov in se s tem notranje popolnoma poživil. Bog daj, da bi ostalo tudi v bodoče tako. — Načelniško poročilo poda br. A. Repnik, ki je sledeče: V minulem letu je bilo 67 telovadnih ur, povprečen obisk 14 telovadcev. Vadle so se proste vaje in vaje na bradlji in drogu, kjer so nekateri telovadci dosegli res lepe uspehe in so izvajali vaje res s pravo eleganco. Pričelo se je tudi s skokom v višino. — V minulem letu se je odsek udeležil sledečih prireditvev: okrožne telovadbe v Moravčah, podzvezine telovadbe na Vrhniki, javne telovadbe v Črnučah in okrožne telovadbe na Homecu. Zastopan je bil odsek pri prireditvi v Trzinu in Št. Jurju ob južni železnici. Nadalje se je udeležil odsek pogrebov umrlih bratov Fr. Šubelja in Antona Stenovca v Kamniku in br. Gradiškega v Stranjah. Udeležil se je korporativno procesije o Veliki noči in sv. Rešnjega Telesa kot častna straža ob Najsvetejšem. Br. podpredsednik Mihael Zevnik povdarja velik pomen in važnost obrtnega naraščaja za obstoj in razvoj odseka. Izvoli naj se radi tega stalen voditelj obrtnega naraščaja in za slučaj, da je ta zadržan, njegov namestnik. Izvoli se vaditeljem naraščaja br. Mihael Zupanc in njegovim namestnikom Franc Tončič. Vaje se vrše ob nedeljah, kakor do sedaj, ob 3. uri popoldne. Nato se preide k volitvam. Predsednikom

se izvoli br. Val. Benkovič, načelnikom br. Franc Tončič. V odbor br.: Franc Jerič, Janez Repnik, Anton Rojc, Karl Škerjanc in Mihael Zevnik. Nato govori br. Zevnik o vzvišenosti orlovskih idej. Poziva Orle, da se povrnejo nazaj k prvotni svežosti in k prvotnemu navdušenju. Preč. gosp. dekan Ivan Lavrenčič nagovori k vojakom odhajajoča brata Repnika in Steleta. Želi jima srečno pot in upa, da ostaneta pridna in poštena, kakor dosedaj in da se povrnejo iz nevarnega vojaškega življenja nepokvarjena in nedolžna zopet nazaj k svojemu Orlu. Nadalje opozarja navzoče Orle na strankarski ponos, ki naj se kaže posebno v tem, da se člani Orla ne udeležujejo nasprotnih prireditev. — Po občnem zboru se je vršila pri Vivodu odhodnica na čast k vojakom odhajajočima bratoma Repniku in Steletu. Govorilo je več bratov Orlov. Iz govorov se je videlo, kako priljubljena sta omenjena brata v odseku. Težkim srcem se poslavljamo od njiju, ker z njima izgubimo načelnika in dva najboljša telovadca ter vzorna člana. Bog ju spremljaj na njujinem potu in potem, ko doslužita vojake: Na veselo svidenje!

Šmartno pri Litiji. Tu in tam se čuje zadnje čase vest, da vejejo preko nekaterih odsekov mrzli jesenski vetrovi. Marsikje baje zamira življenje, ki je bilo tako bujno poglavalno v pomladi telovadnih odsekov. V potrjenje malovernim in v spodbudo spečim naj poročamo javnosti, da je naš odsek še vedno poln mladeniške moči in svežosti. Res je, da je nas zadelo tekom letošnjega leta nekaj občutnih udarcev, ki bi znali pustiti svoje pogubonske sledove. Izgubili smo namreč sredi poletja našega za Orle nad vse zavzetega br. Krischeta, ki je leta 1909 dne 26. januarja ustanovil naš odsek. Težko je najti mladega duhovnika na Slovenskem, ki bi toliko žrtvoval bodisi časa, bodisi truda, kot je žrtvoval naš priljubljeni g. Franc za šmartinski odsek. Ne bomo naštevati podrobnosti njegovih zaslug bodisi za našo izobraževalno, bodisi za našo politično organizacijo. Živ glasnik o tem je vsakemu domačinu »Društveni dom«, in njegovi zavedni Orli, ki so prevzeli prave verske in fantovske zavesti. V znak hvalečnosti samo kličemo njemu samemu, da naj bo prepričan, da duh, ki ga je vžil v nas, živi sedaj in bo živel tudi v bodoče. Brez skrbi se lahko spominja našega odseka z zavestjo, da rodijo njegove besede že sedaj obilen sad in da bodo obrodile še lepega v bodoče. Vrzeli, ki so nastale v naših vrstah z odhodom g. Krischeta, so se kmalu pridružile tri druge. Izgubili smo ob jesenskem naboru našega vrlega telovadca in bivšega načelnika br. Antona Širok, ki je moral zamenjati orlovsko bluzo z vojaško suknjo. Istotako nam je vzel cesar našega izbornega trobentača in predtelovadca br. Dobravca. V tujino je pa gnala ukaželjnost nič manj sposobnega br. Pavla Pogljajena. Odhajajočim kličemo: Bodite zvesti branitelji načel, ki ste jih slišali v telovadnici, povsod, kamorkoli vas pelje pot, kakor ste bili doma. Zlasti brata vojaka pomislita ob težkih urah na nauke, ki sta jih slišala ob poslovnem večeru. Nas ostalih pa bodi prevažna naloga, da prejkoprej nadomestimo nastale vrzeli z čvrstimi dečki, ki so zapustili šolo, pa še ne posečajo naše telovadnice. Bratje, oklenite se teh s posebno ljubeznijo in pripeljte jih seboj. Mi moramo sčasoma odpustiti starejše brate, da se oklenejo gospodarske organizacije; v našo mladeniško pa morajo priti novi. V dokaz svežosti, ki vlaga v našem odseku, dodajmo nekaj poročil iz zadnjega občnega zbora dne 22. septembra t. l. Odsek šteje 63 članov. Izmed teh je 48 rednih, 14 podpornih in 1 časten član. Po zadnjem občnem zboru se je preselilo drugam šest bratov. Sprejeti je šest bratov. Telovadili smo redno dvakrat na teden. V osmih mesecih (zadnji občni zbor je bil meseca marca) smo imeli telovadbo 63krat. Povprečno je prihajalo k telovadbi 37 bratov. 39 bratov je bilo v osmih mesecih 1157krat navzočih. Odsotnih je bilo 888, med temi upravičenih 471. Telovadili smo na drogu, bradlji, kozi, stojalcih, ročkah v torkih, v petek pa

redovne, proste vaje in sabljanje. Izletov smo imeli skupno tri: na Vrhniko, v St. Jurij ob južni železni. in na Vače k okrožni prireditvi. Kongresa na Dunaju se je udeležilo pet članov. Na načelniškem tečaju sta bila dva brata. Odsek je pošiljal vaditelje tudi sosednim odsekom. Odbor je imel dve seji; poleg teh so bile do malega vsako nedeljo seje vadijskega odbora. To je zunanje ogrožje našega delovanja. Važnejše pa je jedro. Zakaj redno vsaki petek smo razven telovadbe imeli izobraževalen večer. Razpravljalo se je o državni ustavi, o zgodovini, zemljepisju, razlagale so se dnevne novice in utrjevalo versko življenje. Zadnje čase smo se jeli bratje tudi sami vaditi v nastopih. To vam je naš odsek. Naj le brijejo drugod mrzli jesenski vetrovi, pri nas jih ne poznamo. V naših vrstah vlada pomlad polna veselja in dela. Naj le ginejo odseki, če jim drago; pri nas ne odnehamo ne za las od danih nam nalog. Naj se le razlega pesem smrti drugod; v naših srcih pa bo odmevala pesem poguma, iz katere izveni zopet in zopet: Naprej v duhu g. Krischeta!

Krka. Po dolgem času se zopet oglašamo v naši nam jako priljubljeni »Mladosti« in poročamo nekaj novjših stvari. Dne 8. septembra smo imeli občini zbor. Br. predsednik otvori zborovanje in poda kratko poročilo o delovanju odseka. Po poročilu br. tajnika in blagajnika se je konstituiral sledeči odbor: Br. Franc Pešec, predsednik; br. Janez Novak, podpredsednik; br. Matej Kozelj, kaplan, tajnik in blagajnik; Miklavčič Franc in Grebenc Alojzij, odbornika. Za načelnika je pa bil izvoljen naš priljubljeni br. Franc Rebolj, podnačelnik br. Josip Hribar in br. Josip Piškur, vaditelj. V tem letu je odsek nekoliko opešal, sej ni bilo skoraj nič. Občnega zbora smo se vsi veselili, da si izberemo odbornike, ki bodo gledali, da bo odsek dobro deloval. Posebno dva sta, ki sta vneta za to, in sicer br. Matej Kozelj, kaplan, in br. načelnik Rebolj. Napravili smo si novo bradljo, domače delo, popolnoma železna. Br. načelniku gre v prvi vrsti zahvala, da se je tako naredila, pa tudi kovaču Al. Grebencu, ki jo je prav lepo izdelal. — Sedaj se pripravljamo za lepo igro »Rešitelj«. Za zimo smo napravili mnogovrsten program: Vsako drugo nedeljo bo predavanje. Nadalje priredimo skupno z ambruškim odsekom 30. novembra in 1. decembra dvadnevni tečaj v Žužemberku, da se tudi po drugih farah dekanije ustanove telovadni odseki. Posebnost tega tečaja bo, da ga bo vodil br. načelnik našega odseka in predavali bodo fantje sami. Bog daj, da bi tečaj rodil obilo sadu za naše vrste. Fantje, kar vas je še dobrih, pristopite k nam!

Idrija. Kakor mora biti vsako leto odsek pripravil odstopiti nekaj članov cesarju, tako so nam tudi letos vzeli kar štiri člane iz naše srede, ali da bo med temi tudi naš predsednik br. Karl Treven, tega si ni nihče nas nadejal. Veliko prostejše se giblamo, odkar je prevzel on krmilo odseka, kar označuje skrb in delovanje imenovanega. Le to nas še tolaži, da se bo ločil od nas le za kak manjši čas. Drugim trem bratom, Karče Albertu, Novak Antonu in Tušar Josipu pa kličemo: Držite se naših načel tudi v nadalje, da se boste zdravi in čili vrnili nazaj v našo organizacijo! Odhodnico istim je priredil odsek vzporedno s kat. del. družbo na večer dne 6. oktobra v prostorih hotela Didič. — Na dan 1. septembra je priredil naš »Orel« svojo veselico združeno z javno telovadbo, katera je pokazala, da se odsek čvrsto giblje. Pri telovadbi je nastopilo radi pomanjkanja prostora le 19 telovadcev. Po rajalnem pohodu so se precej taktno izvajale proste vaje, nato orodna telovadba, drog, bradlja, katera je tudi pokazala, da so se bratje Orli precej vadili. Koncem orodne telovadbe sta se uprizorili dve skupini, ki sta na gledalce zelo učinkovali. Lepo se je vadila tudi »moreška«, pripomniti je le, da je napravila na

one gledalce, ki so moreško že videli proizvajati, popolnoma drug utis kakor na one, ki tega še niso videli. Po telovadbi je zapel naš pevski zbor katol. del. družbe pod vodstvom č. g. dekana Mih. Arkota nekaj pesmi; godbeni odsek, ki je ves čas spremljal telovadbo z različnimi koračnicami, je pa nudil med posameznimi odmori potrebno zabavo. — Na evharistični kongres na Dunaj smo poslali šest zastopnikov-Orlov.

Horjul. Javna telovadba z veselico, ki jo je priredil dne 25. avgusta t. l. naš telovadni odsek Orel, je prav lepo uspela. Poleg domačih Orlov so došli tudi iz Vrhnike, Borovnice, Dobrove, Viča, Stare Vrhnike, Ligojne, Domžal in Brezovice. Pri prireditvi je svirala slavna orlovska godba iz Selc v splošno zadovoljnost. Sprejem se je vršil pred Kovačevim mostom, kjer je pozdravil v imenu občine došle brate Orle občinski gerent J. Stanovnik, kateremu je odgovarjal v imenu Orlov okrožni podpredsednik br. Leopold Turšič. Pred župniščem je pozdravil orlovske četo vlč. g. J. Pristov, na kar je povzel besedo L. Turšič in v jedrnatem govoru razložil zbranemu občinstvu pomen telovadne organizacije Orel, ki ga ima tako za našo mladino kakor za vse slovensko ljudstvo. »Telesa moč, duha krepost«, je vzor naših fantov. Ostati hočejo vsikdar zvesti Cerkvi in domovini in svoje sile zastavi za napredek našega ljudstva. Govorniku so navzoči navdušeno pritrdjevali in mnogi, ki svojih sinov doslej še niso pošiljali v orlovske organizacije, so sklenili, v tem duhu jih vzgojiti in v Orla vpisati. Nato se je v najlepšem redu izvršila javna telovadba na Žagarjevem vrtu. Mnogo pozornosti so vzbudile pri občinstvu skupine, ki so jih izvajali izvežbani telovadci. Nekaj posebnega je bila za naše občinstvo tudi moreška in orodna telovadba. S to prireditvijo so stopili naši fantje lep korak naprej in se navdušili za nadaljnje delo. Da je vsa prireditev tako vrlo lepo uspela, gre v prvi vrsti zahvala tudi skupini deklet v narodnih nošah, ki so šle pri pripravi in pri prireditvi sami našim Orlom požrtvovalno na roko. Za njihov trud in sodelovanje zaslužio priznanje in iskreno pohvalo. Bog plačaj! kliče telovadni odsek tudi vsem darovalcem smrek in dobikov in vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli k lepemu vseh naše prireditve. — Dan 25. avgusta ostane Horjulcem vselej v živem spominu; ponosni na svoje fante bodo gotovo pripomogli, da se bo telovadni odsek Orel kar najlepše razvijal in da se kmalu začne graditi društveni dom. Da se to čimprej izvrši, v to pomozi Bog!

Zbirka slovenskih narodnih pesmi IV. zvezek.

Besede zapisal dr. J. Debevec, harmoniziral Marko Bajuk, založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Cena izvodu 1 K 60 vin. — Gospod Bajuk ima za razvoj slovenske narodne pesmi veliko zaslug. V vseh, kar jih je dosedaj izdal, se kaže enega najboljših harmonizatorjev. V tem zvezku sta se oba gospoda prireditelja zelo ozirala na to, da sta podala našim pevcem v besedilu kakor v harmonizaciji zares tako pesem, kakor jo naš narod poje. To je pravo pristno narodno biago in je za pravo narodno pesem velike važnosti. — Napevi so povečini povzeti iz cerkniške okolice in jih je v tem zvezku 24 in sicer: 9 za moški, 12 za mešani in 3 za ženski zbor. Napevi, kakor je sklepati, niso nič izpremenjeni, bodisi v besedilu ali melodiji in so taki, kakor jih poje naše ljudstvo. Priporočamo te napeve kar najtopleje vsem našim pevskim zborom. Opozorjamo jih posebno na to, da jih z mirno vestjo lahko proizvajajo, ker se v besedilu ne nahaja nič spotakljivega. Kakor je rečeno, je pa ta zbirka tudi za folklorista velikega pomena in upati je, da naša narodna pesem še ne bo utihnila. Gospod prireditelj pa naj še nadalje zbira narodne bisere, da se otmo pozabljenosti.

VELIKA LOTERIJA

pri kateri so dobitki dragoceni kmetijski stroji in druge kmetijske potrebščine.

To loterijo prireja „Slovenska Straža“ v Ljubljani, ki jo toplo priporočamo.

„Slovenska Straža“ je društvo, ki ima namen, braniti naše slovenske meje, da nam jih ne vzame tujec in da ostane slovenska zemlja naša in na njej naša slovenska govorica. — Sedaj je priredila „Slovenska Straža“ tudi prvo veliko loterijo na korist revnim slovenskim otrokom ob slovenskih mejah. Pri tej loteriji je pa tudi za tiste, ki se je udeleže, izredno ugodna prilika vloviti srečo. **Vrednost vseh dobitkov znaša dvajset tisoč kron, glavni dobitek ima vrednost pet tisoč kron, drugi glavni dobitek ima vrednost tisoč kron, tretji in četrti po 500 K, ostali dobitki so po 100, 50, 20, 10 in 5 kron.**

Vseh dobitkov je tisoč petsto štirinpetdeset.

Kmetovalci bodo imeli priliko dobiti med dobitki za kmetijstvo potrebne stvari.

Kaj je prvi dobitek?

Kdor ne bi hotel za prvi dobitek — vreden 5000 K — vzeti popolne fine oprave za tri sobe in kuhinjo, obstoječe iz spalne oprave, jedilnice, salonske garniture, glasovirja in kuhinjske oprave, **dobil bo lahko 4—6 1/2 PH bencin motor, mlatilnico z dvakratnim čiščenjem in slamoreznico.**

Kaj je drugi dobitek?

Drugi glavni dobitek v vrednosti 1000 K: **1 vagon sortir. umetnih gnojil ali 1 garnitura za košnjo (stroj za košnjo, stroj za obračanje, brana).**

Kaj je tretji in četrti dobitek?

Tretji in četrti glavni dobitek v vred. 500 K: **Oprava za spalno sobo za dve osebi ali 1 gebelj z mlatilnico ali stroj za košnjo.**

Tudi drugi dobitki obsegajo kmetijske potrebščine, tako da imajo naši kmetovalci ugodno priliko, za mal denar dobiti dragocene kmetijske stroje in druge kmetijske potrebščine.

Ena srečka samo eno krono!

Pišite po srečke na naslov: Pisarna „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Nagovorite tudi sosede in naročite več srečk skupaj!

Ustanovljeno 1867. Manufakturna trgovina Ustanovljeno 1867.

Franc Regorschek-ov naslednik

AVGUST JAGODIČ

Ljubljana, Stritarjeva ulica štev. 3.

Zalagatelj za orlovske telovadne srajce in predpisane žnore za kroje. Obenem priporoča tvrdka častiti duhovščini veliko zalogo sukna in pristnega platna za cerkvene oprave.